

Gunnar Lassinantti

Varför kärnvapenförbud?

7 juli beslutade 122 länder i FN, däribland Sverige, att förbjuda kärnvapen. Förbudet börjar gälla när 50 länder ratificerat det. Påven har deklarerat att Vatikanstaten gör det redan denna vecka.

För 55 år sedan stod världen vid randen av ett kärnvapenkrig under Kubakrisen. FNs nedrustningsförhandlingar startade med en tongivande roll för Sverige. 1968 beslutade en enig svensk riksdag att ansluta sig till ickespridningsfördraget, NPT. Dåvarande fem kärnvapenländer gavs rätt att ha kärnvapen under en övergångstid, men de förpliktigade sig att avveckla dessa. Övriga fördragsländer garanterade att inte skaffa kärnvapen. Nordkorea står utanför fördraget.

Kärnvapenländerna har inte levt upp till sina nedrustningslöften. Även om antalet kärnvapen minskat till cirka 15 000, moderniserar alla vapenländer sina arsenaler till stora kostnader. Kvarvarande vapen kan förrinta jordklotet och civilisationen flera gånger om. Alla andra massförstörelsevapen omfattas redan av förbud. Det gäller biologiska vapen, kemiska vapen, antipersonella landminor och klustervapen.

Nedrustningsförhandlingarna har inte gjort några framsteg på mycket lång tid. Ett nytt steg behövs därför. Förbudet är ett svar på detta. Humanitära skälen för kärnvapenförbud har ökat, vilket bland annat Internationella Röda korset och Internationella Röda halvmånen påvisat. En bred internationell fredsrörelse står bakom kravet inom International Campaign against Nuclear Weapons, ICAN.

Nato eller kärnvapenförbud? En militant debatt mot förbudet har anförts av moderata och liberala politiker och borgerliga ledarskribenter lierade med dem. USA och Nato har lagt sig i vår inhemska debatt på ett sätt som inte skett tidigare. Varningsord har rests att en svensk ratificering kan försvåra kontakterna med Nato. USA har skrämt alla Natoländer att bojkotta förbudet. Även Finland med borgerlig regering, avsaknad av Sveriges politiskt förankrade nedrustningstradition och en närmast obefintlig debatt i frågan har ställt sig utanför.

Sveriges säkerhets- och nedrustningspolitik ska beslutas i Stockholm, inte i Washington eller av Nato i Bryssel. Vår nya regering har återtagit en god svensk nedrustningslinje efter parentesen med Carl Bildt som utrikesminister. Risker finns att en eventuell borgerlig regering - om den olyckan skulle bli resultatet av nästa års val - kan sabotera en anslutning till förbudet. Kräv en ratificering av kärnvapenförbudet snarast av Sveriges riksdag!